

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 5. Vtrum meritum, & satisfactio Christi fuerint infiniti valoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

DVBIVM V.

Virum Meritum & Satisfactio Christi, fuerint infiniti valoris?

13
Negat Durandus.

Scotus & Gabriel.

Verius affirmatur.

Clemens VI.

Merita Christi esse sufficienti pro quantumvis multis & gravibus peccatis.

Dignitas operantis, est veluti forma datus esse merito.

Q Vidam censent non fuisse infiniti valoris. Quod insinuat Durandus in 3. dist. 20. q. 2. dum ait, Christum non potuisse reddere Deo aequivalens pro beneficijs acceptis. Idem repetit in 4. dist. 15. q. 1. Supponit igitur opera eius non esse infiniti pretij. Idem expresse docet Scotus & Gabriel in 3. d. 19. & 20. & in 4. d. 15. Ait enim Scotus, Velle Christi, in quo omne meritum cum omnibus suis respectibus, est finite perfectionis. Addit tamen Scotus, tantum valuisse ipsius meritum, quantum Deus illud acceptavit. Et quamvis ex parte operis non habuerit congruitatem ut acceptaretur pro infinitis, tamen ex parte personae habuisse. Sed contraria sententia est communis, praesertim hoc tempore. Pro qua,

Dico Primo, Singula Christi opera, ut ab ipso procedebant, erant infiniti pretij & aestimationis in ratione Meriti & Satisfactionis coram Deo. Ita passim Theologi d. 19. & 20. vbi Bonaventura, Richardus, Paludanus, Capreolus, & alij: & in 4. dist. 15. D. Thomas supra q. 1. a. 2. & infra q. 46. a. 5. ad 3. vbi ait: *Minima passio Christi sufficiebat ad redimendum totum genus humanum.* Alexander Halensis 3. parte sua Summae q. 17. memb. 3. & 5. Guilielmus Altisiodorens. lib. 3. Summae Tract. 1. cap. 8.

Probatum Primo, Per Extravagantem Clementis VI. quae incipit, *Vnguentum.* Vbi ait, *Quod gutta sanguinis modica, propter unionem ad Verbum, pro redemptione totius generis humani sufficisset: ergo ex se erat infiniti pretij.* Vnde ibidem ait, *Theaurum Ecclesiae esse infinitum, quem Christus suis meritis, & satisfactionibus acquisiuit.* Idem insinuant Patres infra citandi. Neque hic recurri potest ad acceptationem; quia acceptatio non tribuit rei valorem & dignitatem; sed res ob suam dignitatem & valorem acceptatur: vnde supponitur acceptationi: alioquin dicere possemus, quoduis bonum opus hominis iusti, esse sufficiens pro redemptione salutem duorum vel trium hominum; quia potest a Deo ad hoc acceptari. Quod est contra modum loquendi Scripturae & Patrum.

Probatum Secundo, Ratione: Prima, Quia merita & satisfactiones Christi, ex parte sua sufficienti pro peccatis quantumvis multis & gravibus, hominum quantumvis multorum: ergo sunt infiniti pretij. Antecedens est omnino certum, quia Scriptura passim dicit Christum satisfecisse pro peccatis totius mundi; quibus verbis insinuat infinita efficacia pro quantumvis multis: tum, quia possemus merere ne tandem ita cresceret peccatorum mensura, ut meritum Christi non sufficeret. Consequentia patet: & Confirmatur a simili. Quia si aliqua pecunia esset tanti valoris, ut per eam possent coemi res quaecumque quantumvis multae, ea esset actu infiniti pretij: ergo similiter Christi merita.

Secunda Ratio: Persona operans erat infinita dignitatis: ergo quodlibet eius opus erat infinitae aestimationis. Patet Consequentia; Quia persona secundum totam suam dignitatem influit in opus; est enim veluti intrinseca forma ipsorum

operum, quatenus sunt meritoria vel satisfactoria. Cuius signum est, quod nullum opus, quantumvis perfectum aut supernaturale, sit meritorium aut satisfactorium; nisi persona operans sit grata; ut ostensum est 1. 2. quaest. 114. vnde dignitas operantis videtur esse quasi ultima forma, quae dat esse merito & satisfactioni: vti statim infra hum. 15. in responsione ad obiectionem, latius patebit.

Tertia Ratio: Si illa persona non tribueret suis operibus infinitum pretium, fieri posset ut opus factum a persona creata, esset parae aestimationis, imò & maioris coram Deo, quam opus Filij Dei. Patet sequela; Quia omni finito, seu habenti certam mensuram, potest dari aequale & maius: atqui hoc est absurdum, & contra Patres citatos quaest. 1. artic. 2. qui dicunt Incarnationem fuisse necessariam ad nostram Redemptionem.

Dico Secundo, Etsi Christi merita sint absolute infinita, tamen reipsa non destinavit illa ad effectum aliquem simpliciter infinitum obtinendum, sed tantum secundum quid infinitum. Explicatur; Est certa aliqua mensura peccatorum, quam omnes homines erant facturi, & poterant facere. Item, est certa mensura gratiae, quam Deus in sua dispositione preparavit, paratus eam conferre. Ad haec, peculiariter retulit Christus suum meritum & satisfactionem.

Probatum Primo, Quia omnis prudens ordinat opera & merita ad effectum possibilem, & rationi consentaneum: sed effectus possibilis, non est absolute infinitus: quidquid enim in particulari possibile est, certa mensura definitur. Secundo, Christus non obtulit suam satisfactionem pro peccatis daemonum; quamvis si eius dignitas spectetur, pro illis sufficiat: vnde etiam potuisset ad illa delenda ordinari, si Deo placuisset. Similiter, non obtulit sua merita, ut daretur hominibus tanta gratia & gloria, quantam ipse habebat: quamvis ad hoc, ratione sui pretij, non essent inutilia.

Aduerte tamen, Illum ordinasse sua opera ad quosdam effectus, qui requirebant meritum absolute infinitum, licet illi merito non adaequarentur: ut, ad remissionem culpae mortalis, quae comparatiue est infinita; & ad remissionem peccatae aeternae.

Contra. Obijcitur Primo, Quantitas meriti confurgit non solum ex dignitate merentis, sed etiam ex alijs circumstantijs quae concurrunt: atqui quando plura huiusmodi concurrunt, quamvis vnum sit infinitum, si reliqua sint finita, effectus est finitus: nam tunc quod est infinitum, limitatur ab alijs, ut non infinito, sed finito modo concurrat. Quod patet exemplis: Nam visio beatifica, est finita, licet obiectum eius & species intelligibilis, sint infinita; quia intellectus & lumen gloriae sunt finitae efficaciae, ac proinde limitant concursum obiecti & essentiae diuinae. Pari modo, Actus charitatis est finitae bonitatis & meriti, etsi obiectum eius sit infinitum, quia eius influxus ab alijs concurrentibus limitatur: & tamen obiectum magis videtur conferre ad augmentum bonitatis actus, quam persona operans: quia obiectum tribuit actui speciem; ipsa autem persona praecise nihil actui confert.

14
Merita Christi non sunt definita ad effectum simpliciter infinitum.

Remissio culpae mortalis, & peccata aeterna requirunt meritum absolute infinitum.

15
Obiectio

Dignitas persona non potest aliter de limitari quo minus totam suam dignitatem operi impendant.

Respondeo; Negando Antecedens; Eri enim multa sint quæ concurrunt ad augmentum meriti, tamen hoc non impedit quò minus persona tribuat merito infinitum valorem: nam persona operans secundum totam dignitatē suam, quantum potest influit in actum. Nam ipsa, per se ipsam, est veluti vltima forma & cōplementum, conferens dignitatem & valorem actui meritorio & satisfactorio, vt talis est: vnde ab alijs circumstantijs non limitatur. Et ratio est; Quia in merito & satisfactione, non solum ipsa operatio veluti in abstracto considerata exhibetur; sed etiam persona operans submittit sese in obsequium alterius, apud quem meretur, vel cui satisfacit. Vnde si persona operans sit infinita dignitatis, confert operi infinitum valorem in ratione meriti, & satisfactionis: pluris enim tale obsequium estimatur apud Deum, quàm si infiniti homines iusti obsequium Deo præstarent. Quod etiam patet exemplis humanis: humile enim obsequium factum alicui à Principe, sine comparatione pluris estimatur, quàm factum à multis plebeis. Secus autem est in obiecto, & alijs circumstantijs extrinsecis: obiectum enim non tribuit actui tantam dignitatem quantum potest, nec influit in illum quantum potest; sed maiorem vel minorem pro variâ habitudine actus ad obiectum; vt videre est in amore Dei: quò enim amor perfectius vnit Deo, eò maiorem ab obiecto suo trahit dignitatem. Similiter alię circumstantię extrinsecę, non tribuunt totam suam dignitatem actui. Intensio autem actus, quia est circumstantia intrinseca augens meritum quantum potest; si esset infinita, auget etiam meritum infinite, sicut persona: sed hæc infinitudo est impossibilis. Quare cum dignitas personæ, secundum estimationem moralem tantum faciat, quantum intensio: auget sine dubio infinite.

Obiectum non tribuit actui tantam dignitatem, quantum potest.

Dices; Si dignitas personæ est veluti intrinseca forma meriti & satisfactionis: ergo quisque meretur quolibet actu tantam gratiam, quantum habet. V. g. qui habet gratiam vt centum, & facit actum remissum vt vno, merebitur centum: nam dignitas operantis tantum auget meritum, quantum ipsa est.

Dignitas persona in tantum auget meritum, in quantum ipsa in opus influit.

Respondeo, Dignitas personæ non censetur intrinseca forma meriti, quando non concurrat tota suo modo ad opus: vt, sicut cum habens gratiam vt centum, facit actum charitatis vt vnum, hic non tota gratia concurrat ad actum quantum potest; quare non meretur centum: auget tamen ceteris paribus meritum; quia actus, quò à digniore procedit, hoc ceteris paribus est maioris meriti; licet illa dignitas sit solum extrinsecum ornamentum personæ operantis. Persona autem Filij Dei, tota, & secundum totam dignitatem suam, concurrat ad singula opera: vnde auget meritum quantum potest, & quasi secundum totam latitudinem & perfectionem suam; quia est ipsum suppositum operans. Simile esset, si illa gratia vt centum, constitueret ipsum suppositum operans seu personam operantem. Aduerte tamen; Meritum non esse tantæ dignitatis aut bonitatis, quantum est ipsa persona: quia dignitas meriti, est moralis; & solum in ratione meriti & satisfactionis infinita: Personæ autem dignitas, est naturalis, & simpliciter infinita in ratione entis. Meritum tamen est tantæ dignita-

Aliter rationem meriti, aliter persona est infinita.

tis & bonitatis in ratione meriti, quantum persona in ratione entis.

Obijcitur Secundo: Si quodlibet opus Christi est infinitum in vi merendi; sequerentur tria incommoda. Primum; Christum non plus meruisse tota vita, quàm primo momento; nec opere perfectissimo, plus quàm minus perfecto; nec magis nos redemisse sua passione, quàm quauis aliâ actione. Quod videtur contra Scripturam, quæ nostram redemptionem vbique soli passioni tribuit: vt ad Rom. 3. v. 25. *Quem proposuit Deus propitiationem, per fidem in sanguine ipsius.* Item c. 4. & 5. ad Gal. 3. ad Hebr. 2. 9. 11. Alterum incommodum, Christum plus meruisse quàm Deus possit rependere; quia Deus non potest rependere mercedem infinitam: cum tamen hæc sola sit merito infinito commensa. Tertium, Hominum merita & satisfactiones non esse necessarias; imò omnes homines esse saluandos, sine vlllo suo merito aut satisfactione: hoc enim, & multo amplius, debitum est merito infinito.

16
Obiectum incommoda.

Ad primum incommodum, Respondeo; Eri Christi opera secundum intrinsecam suam & realem bonitatem sint inæqualia; tamen ratione dignitatis personæ, omnia erant æqualis valoris & meriti. Nam tota personæ dignitas afficiebat singula opera quatenus meritoria, tamquam vltima ipsorum forma; ita vt bonitas intrinseca esset in se materia. Quod explicatur Exemplo: Si Rex constitueret vt omnis pecunia regio signo impressa, valerent aureum, cuiuscumque demum esset metalli; tunc quæuis pecunia esset alteri æqualis ratione signi; quauis ex parte materiæ esset inæqualitas. Ita Christi merita, etsi ratione materiæ seu operis, sint inæqualia; tamen trahunt æqualem dignitatem à diuinâ personâ, quæ veluti caractere insigniuntur.

17
Responso ad primum incommoda operum inæqualitas.

Intrinseca bonitas operum Christi se habet in materia, & dignitas personæ in forma.

Dices; Hinc tantum sequi fuisse æqualia in valore ex parte personæ; non autem simpliciter: sicut patet in moneta aurea & area eiusdem signi; aurea enim simpliciter melior est.

Omnia opera Christi non habent plus meriti intensiue quàm vnum.

Respondeo Negando id sequi. Ratio est; Quia persona confert illis meritis infinitam dignitatem; Infinitudo autem ista tollit inæqualitatem, quæ antea illis ratione materiæ inerat; quia infinitudo ista continet eminenter omnem illum materiæ valorem. Sicut enim Deus & creatura simul, non est intensiue quid melius aut præstantius, quàm Deus solus; ita meritum operis, quod est ex bonitate intrinsecâ, & quod est ex dignitate personæ, non est maius intensiue, quàm quod est ex solius personæ dignitate. Vnde etiam, licet in omnibus Christi operibus esset plus meriti extensiue, quàm in vno; seu potius, licet essent plura merita; tamen non erat plus meriti intensiue. Neque verum est, quod dici solet, multitudinem meritorum æquivalere intensiui; nisi in meritis finitis. Hinc quoque fiebat, vt multis meritis non mereretur amplius quàm vno: nec sequentiibus mereretur aliquid noui, quod non meruerat opere præcedente; sed semper idem mereretur: nouis tamen & pluribus titulis: vt rectè docet D. Thomas infra q. 34. a. 3. ad 3. Et communiter Doctores cum Magistro in 3. dist. 18.

Omnia Christi merita habent rationem vnius intensiue respectu nostræ redemptionis.

Aduerte tamen; Christum non obtulisse singula opera sua, tamquam meritum totale & cōsummatum totius præmij; id est, pro nostrâ redemptione; sed tamquam partiale. Obtulit enim omnes vita

nes vitæ suæ actiones & perfections per modum vnius continuati meriti in passione & morte cõplendi, pro redemptione nostrâ, tamquam ad æquato præmio. Sic enim diuinitus constitutum erat, vt non singulis operibus nos perfectè redimeret, (quamuis singula ex se sufficerent) sed dũtaxat passione: ita vt in termino passionis, id est, in morte, illud meritum completeretur, & nostra redemptio esset perfecta. Vnde omnes Christi actiones & perfections ab initio Conceptionis vsque ad instans mortis, ex ordinatione diuinâ, & Christi relatione, habent rationem vnius integri meriti, respectu nostræ redemptionis; vt rectè docet Sotus in 4. dist. 1. q. 3. a. 5.

Hinc patet, cur potissimum Passioni nostra tribuatur Redemptio in Scripturis. Nempe tũm, quia in ea consummata est; tũm, quia singulari modo à Deo ad hoc ordinata, & à Christo acceptata & relata: idque vt offenderetur nobis & peccati grauitas, & Dei in nos charitas, & daretur exemplum omnis patientiæ & obedientiæ.

Ad Secundum incommodum, Respõdeo breuiter: Si Christi meritum consideretur secundum pretium omne quod habet; sic nullis bonis creatis ad æquilibrium potest rependi: posset tamen bono increato, v. g. vnione hypostaticâ alterius personæ diuinæ compensari, si ad hoc promerendum Christus meritum suum, dispensatione diuinâ destinasset. Si autem consideretur, quatenus suberat eius intentioni, quâ illud referebat ad nostram redemptionem; sic ex æquo compensari potest. Quando autem meritũ dicitur infinitũ, consideratur secundum suam dignitatem & valorem, quem per se habet; non autem secundum actualẽ relationem merentis.

Ad tertium; Hæretici admittunt totum: scilicet non requiri nostra merita vel satisfactiones ad salutem; eò quòd Christi merita & satisfactiones sint sufficientissimæ; vt pote infinitæ. Sed si hæc Ratio valeret; sequeretur nec fide, nec Sacramentis opus esse ad salutem. Item, creaturis ad suam perfectionem non esse opus vllâ operatione aut functione; eò quòd virtus diuina sit infinita.

Quare dicendum est, Christum non voluisse sua merita & satisfactiones, salutem hominibus adferre, sine vllâ applicatione per Sacramenta, aut absque illorum cooperatione; nec eã mente illa Patri obtulisse. Sed in paruulis requiri applicationem per Sacramenta; in adultis etiam cooperationem. Ratio est: Primò, Quia alioqui daretur hominibus summa occasio negligentiae, & supinæ securitatis; imò præberetur licentia ad omnia peccata. Secundò, Quia maior Christi virtus ostenditur, dum non tantum ipse meretur, satisfaciunt, & saluat nos; sed etiam dat nobis virtutem merendi, satisfaciendi, & operandi nostram salutẽ. Sicut maior ostenditur Dei potentia, dum non tantum ipse agit, & mouet nos; sed etiam dat creaturis virtutem agendi. Tertio, Quia hominibus gloriosius est vt non tantum per aliena merita saluentur; sed vt ipsi quoque sibi sint causa salutis, licet secundaria.

Sed vt hæc melius intelligantur; Notandum est; Christum obtulisse sua merita, vt essent veluti causa vniuersalis humanæ salutis in genere mortis: sicut omnipotentia Dei, est causa vniuersalis perfectionis rerum, in genere entis. Vnde sicut ab omnipotentia Dei, producta est, & assidue

pendet omnis vis creaturæ; ita à Christi meritis pendet omnis virtus merendi in nobis. Et sicut vis creaturæ, est ab omnipotentia Dei, vel immediatè, vt per creationem; vel mediante causa secunda, scilicet cælo, elementis, feminibus &c. ita vis merendi in nobis, est à meritis Christi; vel immediatè, vt per gratiam præuenientem cui consentimus: vel mediatè, vt per Sacramenta. Rursus, sicut in omni operatione creaturæ, cooperatur omnipotentia Dei; ita in omnibus operibus nostris, cooperatur meritum Christi. Vnde sicut omnipotentia diuina, non ducit res ad perfectionem, sine illarum cooperatione; ita nec meritum Christi, ad salutem adducit, sine illorum cooperatione.

DVBIVM. VI.

Utrum in Christi Meritis & Satisfactione fuerit perfecta iustitia?

Doctores qui existimant Christi merita non fuisse infiniti valoris, etiam negant in illis cerni rationem perfectæ iustitiæ. Ita Durandus in 3. dist. 20. q. 2. & in 4. d. 15. q. 1. Gabriel & Scotus in 3. dist. 19. Ratio est; Quia Meritum & Satisfactio Christi tota pendeat ex acceptatione gratiæ Dei, qui dignatus est Christi opera, ad nouum meritum acceptare; cum alioquin essent debita ratione beneficiorum, quæ Christus in humana natura acceperat. Deinde; Quia secundum se, non erant equalia premio, ad quod refererentur; sed solum ex acceptatione diuinâ.

Altera sententia est communior Theologorum, Christum meruisse & satisfecisse secundum exactã iustitiam. Cuius sententiæ veritas patebit, cum ostensum fuerit in illis omnes conditiones perfectæ iustitiæ fuisse. Hæc autem sunt quatuor. Prima, vt sit æqualitas. Secunda, vt ex proprijs. Tertia, vt ex indebitis alio titulo. Quarta, vt sit ad alterum.

Nunc, Dico Primò, In Christi Meritis & Satisfactione fuit æqualitas; imò magnus excessus ad offensam, & bona supernaturalia gratiæ & gloriæ. Ita passim Doctores in 3. dist. 20. Bonauent. Richardus, Paludanus, & alij supra dub. 5. num. 13. citati; & videtur omnino certum.

Probat; Ad Romanos 5. Apostolus fusè docet obedientiam & meritum Christi, longè potentius esse ad saluandum, quàm Adæ inobedientia ad damnandum, Cuius signum est, quòd Christi meritum delectat non solum Adæ peccatum; sed etiam omnia postea superinducta: Adæ autem inobedientia, tantummodò vnum adferat nobis peccatum. Vide D. Chrysostomum in hunc locum, qui hoc optime explicat. 1. ad Cor. 6. v. 20. *Empti estis pretio magno; & cap. 7. v. 23. Pretio empti estis; & 1. Petr. 1. v. 18. Non corruptibilibus auro & argento redempti estis, sed pretioso sanguine, quasi Agni immaculati, Christi. At pretium, non diceretur magnum, nisi vt minimũ esset æquale. Nam si quis pro regno Hispaniæ daret centum millia aureorum, pretium non diceretur magnum, quia non esset æquale: sed tunc solum dicitur pretium magnum, quando excedit rem emptam. Similiter non diceretur emptio, nisi esset saltem æqualitas in pretio: nam alioqui esset donatio, saltem ex parte. Idem patet ex epist. ad Hebr. potissimũ cap. 9.*

Passioni tribuitur nostra redemptio.

18 Responso ad secundum incommodum.

Meritis Christi quatenus suberant eius intentioni, reddi possunt æquale.

19 Responso ad Tertium incommodum.

Christi merita non excludunt bona nostra opera.

Sunt causa vniuersalis nostræ salutis.

20 Sententia negans.

Affermans variat.

Quatuor conditiones perfectæ iustitiæ.

Prima conditio; æqualitas; imò excessus meritorum Christi ad offensam.

Scriptura.